

Milliyetçiliğin öksüz bıraktıkları

Röportaj
Sergül Uludağ

58

Babası Mihalıs Petru, EOKA tarafından öldürülen Petros Petru anlatıyor:

"Kıbrıs'ı bölmek için, solcuları öldürmeleri gerekiyordu..."

Babası EOKA'cılar tarafından öldürülen Petros Petru ile röportajımız şöyle devam ediyor:

Soru: Babanı öldürmeye gelenler, başka köyden miydiler?

Petros Petru: Evet, belki köyde işbirlikçileri vardı... Ancak topladığım bilgiye göre, Vadili'dendiler... Hangi ev olduğunu da biliyorum... Onların bir akrabası olan bir kadın bana konuştu, banta aldım konuşmasını, "Oğlumun evinde toplandıydı bunlar" dedi bana... "Ne yapacaklarını öğrendiğimde, onları öldürmek istedim!" diye anlattı. Bu kadın, EOKA üyesi birisiydi ancak babamı çok iyi tanıyordu ve onu öldüreceklerine inanmamıştı... Başka köyden babamı öldürmek için insan gönderdiler çünkü başka bir köyden birilerine babamı öldürmeleri emrini vermek, daha kolaydı... Uzun bir hikaye bu, çok detaylı... Örneğin, bir kişi bana evimizin sürekli gözetim altında tutulduğunu anlattı. Bu amaçla, EOKA'nın en genç üyesini göndermişlerdi. Bu, babam öldürülmeden önce oluyordu... 1957'de Kıbrıs'ın bölünmesi kararı alınmıştı, bu politikayı ileri götürmek için, solcuları öldürmeleri gerekiyordu - böylece Kıbrıslırumlar arasında sorunlar yaratılacaktı, aynı şey Kıbrıslıtürkler arasında da oldu... Tüm bunları belgelerden araştırdım ve öğrendim... Bu bir plandı...

Soru: 1958'in 1 Mayıs'ında Türk Eğitim Kulübü'nün binasını dağıtıyorlar, ardından Kıbrıslıtürk solcuları vurmaya başlıyor TMT... Vurulup öldürülenler daha çok PEO'da sendikacılık yapanlar...

Petros Petru: Aynı şey işte... Mayıs 1958'de Grivas 5 Kıbrıslırum'u öldürüyor. Mayıs'ta Menikos öldürülüyor... Ancak babam ve İlias Tofaris - Kumyalı'dan - aynı akşam öldürülüyor... 21 Ocak 1958'de... Aynı yöntemle öldürülüyorlar - maskeli kişiler Kumyalı'ya gidiyor, insanları meydana topluyor sonra İlias Tofaris'i vuruyorlar... Lisi'de de aynı yöntem uygulanıyor... Babamın kardeşleri o akşam devriye geziyorlardı Lisi'de çünkü EOKA üyesiydiler. Ancak babam AKEL'e üyeydi... Çok küçük yaşta İkinci Dünya Savaşı'nda faşizme karşı savaşa katılmıştı, iki de madalyası vardır... İngilizler Kıbrıslırumları ya da EOKA'cıları öldürmeye

başladıklarında, madalyalarını İngilizlere iade etmişti... Mısır ve Filistin'e gitmişti babam savaşta... Fotoğrafları var bende, belgeleri var... Hatta babamın cenazesinden resimler de var, bunları birisi bana sattı. Elbette babama ait olduğu için bu fotoğraflar, herşeyi verebilirdim... Ancak bir dostumun bana bu fotoğrafları satması, beklemediğim bir şeydi... Anlıyor musun? Babasını hiç görmemiş birisine, babasının cenazesinden fotoğrafları satmak yanıl... Ve "Bana 45 Lira ver bu fotoğraflar için!" demek... Elbette benden 45 bin Lira isteseydi de, bu parayı bulmaya çalışacaktım ancak bu da ayın karanlık yüzü diyelim... Elbette bu genel bir şey değil, bir istisna - kimse beni yanlış anlamasın...

Soru: Babanın öldürülmesine geri dönecek olursak, EOKA ilk kez mi Kıbrıslırumları öldürüyordu yoksa o dönem gelen bir dalga mıydı bu?

Petros Petru: Bu dalga Ocak 1958'de başlamıştı... Babamla ve İlias Tofaris'le başlamıştı. Sonra Mayıs ayında 5 cinayet daha var... Mağusa bölgesinde 11 cinayet biliyorum ama daha fazladır. Şu soru akla geliyor: Neden Mağusa? O zaman, EOKA'nın Mağusa'daki liderinin kim olduğuna bakmamız gerekir... Pavlakis isimli birisiydi sanırım, Anorthosis futbol kulübünün eski başkanıydı, EOKA-B'yle de ilişkisi vardı... Hiç bir zaman konuşmuyor, hep sessizdir, bunun nedenleri var deniliyor...

Soru: Mağusa bölgesinin özelliği neydi o zaman?

Petros Petru: İşçi hareketi güçlüydü Mağusa bölgesinde, insanlar çok yoksuldu... Lisi'de ve başka köylerde, örneğin Lefkonuk'ta, sendikal hareket güçlüydü... Öteki nedeni de EOKA'nın lideri kimdi o bölgede? Mağusa'da neden bu boyutta oldu da örneğin Limasol'da bu boyutta olmadı? Bu da benim sorum... Ve tüm belgeleri incelediğimde, yurtdışından gazeteleri de incelediğimde, bir sonuca vardım: İngiliz gizli servislerine çalışan bir kişinin, EOKA'yı içten çöker-tebileceğidir... Eline geçen bilgileri halkımız arasında sorun yaratmak için kullanabileceğidir... Bana göre belki bu kişi, İngiliz gizli servislerine çalışan bir casustu - aldığı tüm bilgileri,

insanlar arasında sorun yaratmak için kullanıyordu. Bunun aptalca bir şey olduğunu kavrayamıyordu belki, ülkesinin çıkarlarına karşı olduğunu anlamıyordu belki... Ancak gerçek şudur ki gerek babamın, gerek solcu Kıbrıslıtürklerin öldürülmesi emirlerinin yurtdışından geldiğidir - İngilizlerin meşhur "Böl ve yönet" politikalarını uygulamak üzere, halkımızı bölmek ve sorunlar yaratarak, yabancı güçlerin egemenliğini sürdürmek için yapıldı bunlar...

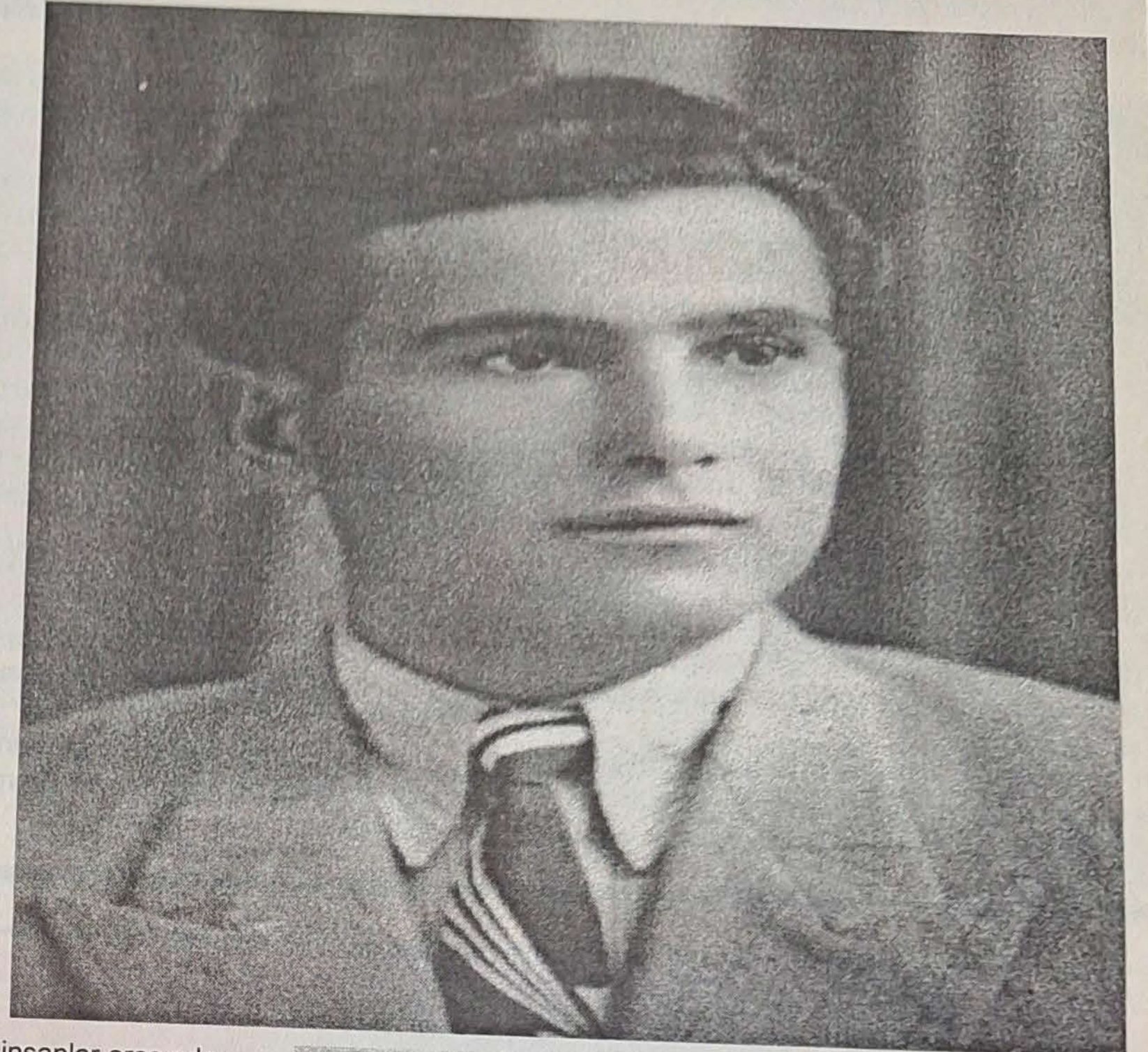
Soru: Annenize Lisi'den ayrılması söylenmişti...

Petros Petru: Doktor böyle bir öneri yapmıştı anneme...

Soru: Anneniz hayatta kalmak için ne yapıyordu?

Petros Petru: Evlere temizliğe gittiğini, çocuk bak-tığını, yemek pişirdiğini hatırlıyorum...

(Devam edecek)

Üstte Mihalıs Petru... Altta ise İkinci Dünya Savaşı'na genç yaşında katılan Mihalıs Petru görülüyor... Petros Petru'nun babası Mihalıs Petru, savaşta kazandığı iki madalyayı İngilizlere iade etmiş...

